

Viata Părintelui nostru Acachie Kavsocialivitul de la Athon

*După un manuscrisul PM 29 aflat în Biblioteca Mănăstirii Simonos Petras, traducere datând
din 1902*

Nota introductiva

Textul de mai jos reprezintă transcrierea și minima «cosmetizare» a manuscrisul PM 29 din Biblioteca Manastirii Simonos Petras (Muntele Athos), recuperat din una din cele două foste «chilii» românești apartunatoare de aceasta mare manastire athonita. Manuscrisul, scris în alfabetul chirilic, datează din 1902, dar traducerea e cu siguranță mai veche, datorită faptului că manuscrisul mai conținea și alte texte de interes monastic și pustnicesc. Importanța lui se referă în primul rând la conținutul spiritual.

"Viata Parintelui nostru Acachie Kavsocialivitul și Athonitul" pare să fie o povestire, o conferință ținută de unul din ucenicii Sfântului Acachie la câțiva ani buni de la moartea Batrânului, adică pe la mijlocul secolului al XVIII-lea.

Scrisă "ca să astupe gurile acelor care fără socoteală zic cum că acum în vremile acestea a slăbit firea omenească și nu poate nimeni să mai ajungă la măsurile cuviosilor celor vechi, macar să voiască și să dorească", Viata Cuviosului Acachie Kavsocialivitul concludă: "Pentru că nu firea a slăbit, ci voința omului este plecată spre rău și nu se silește să o întoarcă spre bine, și pentru aceasta pricinuieste pricinuri într-o pacate. Pentru că de ar fi slăbit firea, apoi cu adevărat că nici părintele Acachie nu ar fi ajuns la atâta înălțime a faptelor bune [...] Pentru că nici firea a slăbit, nici vremea s-a schimbat, ci mai vârtos și firea mai tare s-a făcut și vremea mai îndemânatică este, ci numai singura bună voință s-a schimbat și răvna cea după Dumnezeu s-a răcit, și s-a pogorât de la bine spre rău. Și s-au făcut oamenii cu totul robi lumii acestora desarte. Și au iubit mai mult pe aceste stricacioase și vremelnice, neaducându-și aminte, nici purtând grija de cele vesnice. Pentru aceea și s-a ridicat și cu totul a lipsit darul lui Dumnezeu de la iubitorii de trupuri, robii pântecele și poftitorii de lume, care și-au ridicat nădejdea lor de la Dumnezeu și și-au dat toată inima lor la dragostea și grijile lucrurilor celor pământești, precum zice Apostolul, la bogății și la îndulcirile patimilor, iubitori de arginți și asupritori făcându-se și plecați spre toate rautățile, cu totul de-a pururea a trupului grije având și făcând. Și dacă prea târziu cândva își aduc aminte de saracul sufletul lor că să se închine și să roage pe prea Bunul și Facătorul de bine Dumnezeu nostru, sau altceva lucru sufletească să facă, aceasta

numai pentru obicei o fac, cu lenevire si cu grabire, ca cum ar sta pe ghimpi. Pentru ca si atunci mintea lor nalucesc cele stricacioase si le cugeta si întru acestea se îndeletniceste si viseaza, pentru ca inima lor este lipita de acestea. Pentru aceasta unii ca acestia nici aicea nu primesc arvuna credintei, care este darurile cele duhovnicesti, si acolo se lipsesc de bunatatile ce sunt gatite dreptilor. Deci, fratii mei, daca voim sa câstigam bunatatile cele vesnice, sa nu ne înselem punând pricinuri pentru pacate, ci sa întoarcem socotinta si vointa noastra de la cele pamântesti la cele ceresti. Sa supunem toata dragostea si pofta noastra la Hristos, iar nu la aur. Nici sa punem nadejdea noastra vreodata la bani, ci la cuvintele si la poruncile Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Sa ne rugam cu inima curata si cu minte desteptata întru smerita cugetare. Sa ne nevoim ca sa facem lucrurile cele sufletesti ale noastre mai mult decât cele trupesti. Sa ne smerim pe noi pentru Dumnezeu care S-a smerit si S-a facut rob pentru noi. Sa ne facem, fratilor, lesne iertatori, milostivi si de-a pururea cele ceresti cugetându-le. Si în scurt sa zic, sa fim urmasi dupa putinta noastra cuviosului parintelui nostru Acachie si sa facem macar atâtea nevointe si ostenele pentru cele vesnice cât rãbdãm si suferim pentru cele vremelnice. Si atunci vom înțelege ca nici firea a slabit, nici vremea s-a schimbat. Iar de vom fi cu totul tot dati la cele pamântesti si plecându-ne privim totdeauna jos, ca dobitoacele cele necuvântatoare, si nu voim a ne ridica si sa lasam vointele cele trupesti, apoi macar sa suspinam pentru socotinta noastra cea rea. Si sa nu ne întemeiem pe vointa noastra cea rea, ci sa ne cunoastem neputinta, putina credinta si gresitele noastre socotinte. Si poate ca cu acest putin ne va milui mult înduratul Dumnezeu si ne va trimite darul Sau, si va lumina cugetele noastre spre a ne întoarce la Dânsul, sa ne tamaduiasca partea sufletului nostru ce este vatamata, ca sa putem sa cunoastem cele spre folosul nostru si sa ne împuternicim spre cele bune, ca sa ajungem întru masura vârstei plinirei cei duhovnicesti a lui Iisus Hristos, sa ne izbavim de pacate si sa lucram dreptate, ca sa luam de aici arvuna credintei, care si parintele nostru Acachie a luat, si acolo sa mostenim bunatatile cele vesnice si sa ne salasluim în lacasurile dreptilor în pamântul celor vii, cu darul si cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, a Caruia este slava si stapânirea, cinstea si închinaciunea, împreuna cu Tatal si cu Sfântul Duh, acum si pururea si în vecii vecilor, amin."

Sfântul Acachie Kavsocialivirul († 12 aprilie) este puțin cunoscut în România, dar el este întemeietorul unuia dintre cele mai importante schitul athonite, Kavsocialivia, aflat pe pantele Athonului, în zona «desertului» Sfântului Munte. S-a nascut în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, a venit de foarte tânăr la Sfântul Munte după putini ani de manastire si a îmbrățisat imediat viața pustnicească, în care a si murit - la 12 aprilie 1730 - în chilia lui din «schitul» Kavsocialivia, în situația de cel mai cunoscut pustnic al timpului sau, de masura celor din vechime.

Iulian Nistea

Viata Părintelui nostru Acachie Kavsocalivitul de la Athon

Pe Athon ce se numeste Sfânt Munte îl împodobesc multe firesti podoabe, precum înăltimea lui – că ajunge cu vârful până la cel mai înalt văzduh –, pădurile cele dese si tot soiul de pomi ce are, care cu îndestulatele si prea frumoasele roduri ce fac în tot anul îl arată ca pe un alt Raiu; apele cele dulci si în chipul cristalului, care curg împrejurul lui si răcoresc pe cei însetati. Pe lângă acestea, vânturile cele bine tocmita si răcoroase care suflă si păzesc sănătosii pe cei ce locuiesc într-însul. Si mai vartos cea mai presus de cuvânt frumuseti si mărirea a douăzeci de Sfinte Mănăstiri ce sunt într-însul; împărătesti si sobornicesti biserici, afierosirile cele împărătesti si de mult pret; nenumăratele si de tot felul de sfinte moaste care sunt nemiscate; sfintite vase, sfintitele podoabe, si alte prea multe dăruiri. Îl înfrumusetiază zic si acestea si îl împodobesc ca pe un alt Ceriu stelele, dar încă nu atâta pe cât se împodobeste si se străluceste, se măreste, se veseleste si de sapte ori se slăveste pentru sfintii bărbați cei cu fapte bune care după feluri de vremi si ani au petrecut într-însul. Că din început au strălucit într-însul luminători tot plini de negrăită lumină, bărbați sfinti, pustnici minunati si părinti pururea pomeniti, care în muntele acesta cu nevoite si cu mii de lupte, în ostenele si în sârăcie petrecându-si viata lor, s-au suit de pe dânsul în Ceruri, ca de pe o scară, de trei ori fericitii. Apoi, în anii acestia de acum, întunecosi si fără de rânduială [întru care tot felul de fapte bune s-au părăsit si toate evangheliceasca poruncă s-au călcat, toti de obste umblând în răutăți si în poftile inimilor noastre întorcându-ne în Eghipt] a strălucit ca o stea luminoasă si prea strălucit soare cuviosul părintele nostru Acachie, într-o adâncă noapte a vremii acesteia, gonind si pierzând întunericul păcatului, dar luminând si îndreptând pe toti ca un stâlp de foc pe drumul Ierusalimului celui de Sus cu viata lui cea bineplăcută lui Dumnezeu. Deci ale acestui cuvios luptele faptelor celor bune si luminatele isprăvi am voit să vă istorisesc sfintiilor voastre. Care au fost în anii acesti de acum ai neamului nostru si s-au luptat prea minunat asupra dracilor, făcând biruintă în muntele acesta al Athonului, în locul ce se cheamă Kavsokalivi. Pentru aceea vă rog să nu fiti cu nebăgare de seamă si să dormitati, ci să ascultati cu luare aminte si cu dragoste si vă veti folosi si sufleteste si trupeste.

Acest cuvios părinte al nostru Acachie a fost de la Agrafa, din eparhia Fanarului, si a Neohoriului, sat ce se numeste Golita. S-a născut din părinti crestini, care aveau cele de nevoie pentru viata lor cu îmbelsugare. Si când l-au botezat l-au numit Anastasie. Si tatăl lui a murit încă copil fiind el si a rămas sărman cu un frate al lui mai mic, hrănindu-se de maica lor si învățându-se cele pentru mântuire după putere. Iar

Anastasia fiind mai mare cu vârsta avea și grija casei. Pentru aceasta, măcar că era blând din fire încă n-a putut să meargă la învățătura sfintelor cărți și au rămas necărturarii. Dar n-au putut neînvățătura să împiedece scoposul lui, nici să întunece cugetarea lui cea dreaptă. Ci ducându-se de multe ori la biserică, și auzind vietile sfintilor cuvioși, primea semintele cele bune ale înaltei vietii lui care avea să fie mai pe urmă. Și se făcea tot plin de dumnezeiasca dorință și al petrecerii acelor scump răvnitoriu, și se nevoia după putere când se înlesnea de grijile casei. Iar când a trecut de 20 de ani ai vârstei sale, maica lui se îngrijea ca să-l însoare și mult îl silea la aceasta. Iar minunatul Anastasia, având întru tot gândul său la Dumnezeu, nu voia nici să audă de însurare, ci fugea în locuri linistite și se ruga singur Unuia Singur Dumnezeu. Și nici măcar ca un tânăr iubea lucrurile tinerilor fără de rânduială, jocuri sau alte desfătări, cu care înseală și atrage către sine lumea cea desartă. Nici nu avea griji zadarnice ale bogăției și ale slavei și ale desfătărilor, care sunt rădăcinile răutății neamului omenesc. Ci avea desăvârșită înțelepciune în tânăra vârstă: se întorcea de la acestea. Și umbla ca un bătrân, înțelept petrecând și luând aminte de sporirea sufletului său și pentru chiverniseala casei lor. Și pe cât se înmultea la dânsul dumnezeiasca dragoste din zi în zi, adăuga și el osteneală peste osteneală. Pentru aceasta și de multe ori ducându-se în locuri linistite după bunul său obicei, uita să se întoarcă înapoi; iară maicei lui i se scârbea inima, socotind că a pățimit ceva rău. Să ducea și îl căuta, și când îl găsea îl sfătuia să rămână în casă, și să se plece sfaturilor ei ca să se însoare și să poate grija pentru trupeasca chiverniseală; și altele asemenea îl sfătuia maica lui, zicându-i-le cu lacrimi. Iar Anastasia nicidecum nu da ascultare la aceste nefolositoare sfătuiri ale maicii sale și se tinea tare de scoposul lui și se nevoia pe cât putea și se silea să-l împodobească pe omul cel din lăuntru. Dar neîncăpându-i vremea ca după dorința sa să se nevoiască pentru grijile casei și pentru împiedicările maicei sale, a fugit de acolo pe ascuns și a venit în părțile Zagorei, în mănăstirea Sfântului Dionisie cel din Olimp, ce este în numele Sfintei Treimi, căreia îi zic Surbia, pe locul orasului Macrinia. Acolo cercându-se întru puțină vreme s-a arătat părintilor celor petrecători acolo desăvârșit ispitit, pentru care și în chipul îngeresc l-au îmbrăcat și l-au numit Acachie. Iar după ce a intrat în jugul petrecerii pustnicești, minunatul Acachie îndată au început a se nevoi mai cu multă osârdie. Pentru că în noaptea aceea cu care a luat sfânta shimă s-a învrednicit și dumnezeiestii vedenii, și vede în somnul său [s-au mai bine a zice destept fiind] ca cum ar fi ținut în mâinile lui o făclie aprinsă care avea lumina foarte strălucitoare și lumina tot locul acela. [și aceasta socotesc eu să fi însemnat petrecerea lui cea bună, care a arătat mai pe urmă prin darul ce i s-a dat de la Dumnezeu, pentru că a strălucit și a luminat nu numai în muntele Athonului, ci pe tot drept slăvitorul norod ce locuiește împrejurul muntelui] Acest minunat semn văzându-l cuviosul, bine l-a socotit: că așa trebuie să strălucească la călugăr sfintele porunci ale lui Hristos și mai ales smerenia. Pentru aceea și mult se nevoia la aceasta, cu toate că și din fire era smerit cugetătorul. Și se supunea cu multă osârdie nu numai egumenului mănăstirii, ci și la tot fratele care i-ar fi poruncit ceva îl asculta cu bucurie

ca si cum i-ar fi poruncit Hristos. Si făcea cele mai de pe urmă ascultări cu mare smerenie, si cele mai grele le săvârsea cu multă osârdie, fiindcă era fireste iscusit si tare cu trupul si făcea toată slujba. Avea si vointa unită cu darurile firii, si săvârsea cu dragoste orice poruncă a proestosului si a fratilor. Pentru aceasta si era iubit de toti. Dar fiindcă grijile cele multe ale mănăstirii nu i dădeau slobozenie ca să urmeze scoposului său celui după dumnezeu precum iubea, pentru aceea si de multe ori iesind din mănăstire umbla prin munti si prin păduri. Si acolo se nevoia, priveghind si rugându-se, si cu singure buruienile cele sălbatice hrănindu-se. Si nici de acelea nu mânca să se sature, ci numai cât să trăiască, si aceea în două si trei zile odată. Iar fratii mănăstirii – fiindcă îl iubeau – si altii, socotindu-l că s-au înșelat se sileau să-l oprească. Iar altii, măcar că-i stiau scoposul lui, dar temându-se ca să nu fugă de acolo sau că se va întâmpla să nu-si poată săvârși scoposul si se va înșela de mestesugirile vrăjmasului si se va pierde, îl sfătuia să lase o așa înaltă viață si să-si puie mai usoare nevointe, pentru că nu se găsește acum altcineva întru această vreme să aibă o așa petrecere, pe care, văzându-l, si el să urmeze petrecerii aceluia, si avându-l pe acela pildă să se împodobească si pe sine cu asemenea lucrări. Pentru aceea bine este, îi ziceau, să te întorci puțin înapoi si începi mai largă cale, întru care găsești si pe altii umblând; si de la aceia povătuindu-te vei ajunge fără sminteală la acest sfârșit pe care-l iubești. Dar calea, îi ziceau ei, pe care tu acum ai început să umbli, negăsind alt povătuitor, sfârșitul este neîncredintat si foarte primejdios. Dumnezeu este foarte milostiv si primește pe cel puțin ca si pe cel mult, si mai vârtos întru aceste vremi. Acestea fratii lui sfătuindu-l ziceau către dânsul. Iar smeritul Acachie, rănit fiind în inimă de dumnezeiasca dragoste, nu se oprea nimic de cuvintele acestea, ci mai mult se întindea la cele dinainte, uitând cele din urmă. Însă socotind că cât va fi acolo se va opri de la scopul lui pentru multe alte griji ale mănăstirii, si că nu va putea a se nevoi precum dorea, pentru aceea, hotărându-se, fugi de acolo si vine la Sfântul Munte, la limanul călugărilor. Si găsind loc de iscusintă si de îndemănat scopului său spre lucrare duhovnicească, împodobit cu sfinte mănăstiri si locuintele de faptele cele bune. Toate acestea le-a cercetat cu multă evlavie si multi nevoitori chiar după dorinta sa a găsit. Si mult de la aceia folosindu-se, a venit la Schitul Sfintei Ana. Si trecând pe lângă cimitirul schitului, a simțit o minunată si bineplăcută mireasmă (precum din sfânta lui gură de multe ori am auzit). Si veselindu-se mult de acea bună si dumnezeiască mirosire, s-a aprins în inima lui mai mult dumnezeiescul foc. Si găsind acolo o pesteră mică a rămas acolo câteva zile. Si se nevoia fericitul mai presus de om. Si iarăsi a iesit de acolo si înconjura pe la schituri căutând folos. Si se aduna cu cei sporiti si lua de la dânsii ca albina florile faptelor bune. Si venind si în Mănăstirea Sfântului Grigorie si găsind doi cinstiti bătrâni la chilia cea de sus, a rămas cu aceia un an; la arătare ca cum să învete lingurăria – pe care o a si învățat lucrând cu dânsii –, iar în adevăr ca să-si împodobească sufletul său cu ascultarea dumnezeiestilor fapte celor bune ale lor. Pentru că se supunea acelora ca însusi Stăpânului Hristos. Iar după ce a trecut anul s-a dus în alt loc, mai pustiu, si acolo găsind un linistitoriu, care se

arată cu fătărnicie către oameni că petrece viață pustnicească, iar întru ascuns era plin de lucruri rele, a rămas cu dânsul, cel fără de răutate Acachie, socotind a-l avea ajutoriu și împreună-nevoitoriu la pustniceasca viață. Însă l-a găsit cu totul dimpotrivă. Dar el nimic nu s-a clintit de răutatea aceluia, ci mai vârtos s-a întărit în scoposul său către Dumnezeu, ca un bun luptătoriu al poruncilor dumnezeiesti. Și pe cât putea se nevoia singur, nevointa cea bună săvârșind. Întru una din zile a luat pe Acachie monahul acela și s-au dus la oarecari prieteni ai lui chilioti în părțile dinspre Simon-Petru; și era sâmbătă seara. Iar acesta cu acei monahi chilioti, după ce au mâncat până la prea sațiu și au băut cu prisosință, s-au culcat de cu seară, și dormeau ca niste dobitoace necuvântătoare. Iar dumnezeiescul Acachie, având dumnezeiescul foc în inima lui, nu a suferit să doarmă. Ci sculându-se încet, s-a dat puțin la o parte de acolo de unde dormeau aceia și se ruga cu gândul către Dumnezeu. Iar în vremea utreniei s-a făcut întru răpire. Și vede un bărbat înfricosat și minunat, carele a venit și a stătut deasupra acelor ticăloși monahi ce dormeau și a zis: "Doamne miluiește! Ca niste dobitoace dorm întru această zi". Și tineă în mână lui o vargă, cu care lovind în pământ a zis: "Vai omului acestuia!". Și cu cuvântul s-a făcut nevăzut. Iar Acachie văzând aceasta s-a cutremurat de spaimă și mai cu fierbinteală se rugă până s-a luminat de ziuă, și atunci s-au întors iară la chilia lor. Și după putine zile s-a dus Acachie de la acel monah. Și mergând s-a așezat singur la un loc mai sus de Mănăstirea Dionisiului, nevoindu-se pe cât putea în lucrarea cea duhovnicească. Iar acel călugăr pentru care am zis că a lovit îngerul cu varga în pământ aproape de dânsul s-a dus în ostrovul Samului, și acolo a luat rău sfârșit, încât s-a făcut la tot jale întru privire. Iar Acachie a rămas destulă vreme acolo în părțile Dionisiului. Și iesind de acolo a venit la Schitul Pantocratorului, unde a venit și bătrânul lui de la mănăstirea Zagora, ca să învete cântări. Și după ce s-a întâlnit cu Acachie vroia ca să-l ia cu dânsul, ca pe al său călugăr, însă el știind împiedecarea ce era să-i urmeze la scopul lui cel dumnezeiesc, nu a voit să se ducă; ci cu obisnuita lui smerenie cerea blagoslovenia bătrânului său, rugându-l să-l lase aicea să se liniștească. Și văzând și bătrânul său buna lui osârdie, nu numai că l-a lăsat, ci i-a dat și doi galbeni, zicându-i: "Primește acestia ca să ai de cheltuială, și cheltuindu-i vino să-ti dau alții, și te roagă lui Dumnezeu pentru mine". Și luând galbenii nevoitorul Acachie, prietenul necăstigării și dusmanul iubirii de avuție, s-a tulburat inima lui. Și muștrându-l gândul, s-a întors și a dat banii înapoi, zicându-i: "Ia-ti galbenii tăi, că mă primejduiesc să-mi pierd mintea cu ei". Și ducându-se de acolo au început a-l supăra gândurile. Și un gând îl silea să se întoarcă cu bătrânul său la metania lui; al gând îi zicea să se ducă la vreun ostrov pustiu; și altul, într-alt loc. Asa luptându-se cu gândurile, a ajuns umblând la o răspântie de trei drumuri. Și fiind întunecat și tulburat de gânduri a stat în loc neștiind care drum să apuce. Și îndată i s-a părut că l-a împins o tărle nevăzută către un drum, pe care a și început a umbla. Și mergând puțin a întâlnit doi monahi, ducându-se la Sfânta Ana, și unindu-se cu ei au mers până la crucea care se numește «a lui Sider», și iarăși au început a-l supăra gândurile mai tare.

Si despărtindu-se de aceia a rămas puțin acolo, si iarăsi a început a merge pe același drum. Si gășind o piatră a sezut pe ea si fiind flămând a scos puțină pâine să mănânce, pe care i-o dăduse acei doi monahi, căci nu măncase de trei zile. Si după ce a mâncat s-a rezemat pe mâna lui si din multa tulburare a gândurilor i s-a făcut întunecare a minții si multă greutate trupului si a adormit. Si îndată vede înaintea lui un urias negru si înfricosat. Si iarăsi a simțit ca si cum i-ar fi zis altul la ureche încetisor cum că "acest urât si necurat urias este vicleanul diavol care te-a luat înainte să te piardă". Si cu acest cuvânt s-a destepat încutremurat. Si zice: "Vai mie! Că m-a luat înainte vicleanul diavol ca să mă piardă." Atunci a hotărât să se ducă la duhovnic si să facă ce-l va sfătui că poate își va găsi odihna. Si mergând pe drum spre duhovnic, l-a răpit un repede vârtej de vânt si l-a scos din drumul lui o bună depărtare, silindu-l si împingându-l spre prăpastie ca să se piardă. Aceasta vederat pătîmind de nevăzuta lucrare diavolească s-a temut foarte si cu glas mare a strigat: "Doamne, Iisuse Hristoase, si Prea Sfântă Născătoare de Dumnezeu ajută-mi". Si îndată i s-a arătat o altă dumnezeiască putere, care a venit de deasupra muntelui ca un fulger si a gonit toată acea putere satanicească cu huiet mare. Si fulgerul acela s-a dus împreună cu huietul până jos la malul mării, gonind pe Supărătoriul. Iar cuviosului i-a dăruit răsuflare si liniste gândurilor si i-a umplut inima lui de multă bucurie, încât cu mare glas înălta multumiri Mântuitorului nostru Iisus Hristos si Stăpânei noastre Mijlocitoare Născătoare de Dumnezeu. Si repede se ducea la duhovnicul Galaction de la Katunachia. Si i-a prevestit toate cele ce i s-au întâmplat. Si luând blagoslovenie s-a dus si a locuit la Kavsokalivi, deasupra la chilia Sfântului Maxim, ce are hramul Schimbării la Fată. Acolo a petrecut douăzeci de ani, lucrând linguri si mânca puțină pâine cu apă la două si la trei zile odată, si cea mai multă vreme se hrănea cu varză sălbatică si cu castane, si numai atâta purtând grijă pentru trup cât numai să trăiască. Iar toată silinta si grija lui era la nevointa cea duhovnicească, luptându-se cu diavolul, luptătorul neamului omenesc, simțitoriu si gânditoriu douăzeci de ani. Apoi pogorându-se la malul mării si gășind o pesteră mică, a locuit într-însa, întru care mai întâi sezuse Sfântul Maxim Kavsokalivitul, care a umblat pe drumul cel strâmt si mai presus de petrecerea omenească, de si colibile lui le ardea, pentru care si locul s-a numit *Kavsokalivion*. Si sezând întru acea pesteră a început a se nevoi mai mult cu cele mai aspre nevointe si dureri ale trupului, pe care auzindu-le oarecarele neiscușit întru cele duhovnicești, i se vor părea necredincioase sau le va socoti că le-a făcut cu adevărat pentru fală si laudă mincinoasă bătrânul meu. Pentru că m-am învrednicit si eu să fiu ascultătoriu si să iau, nevrednicul, de la dânsul sfânta shimă si am rămas supunându-mă mai până aproape de moartea lui, si atunci cu lucrarea urătorului de bine am iesit puțin, ci nu m-am depărtat de tot, nici m-am înstrăinat de cercetarea lui cea părintească; ci si la sfânta lui adormire m-am aflat împreună cu dânsul si cu mâinile mele l-am îngropat. Deci pentru aceasta scurtez cuvântul meu si voi să spui acelea numai care se pare la toti vrednice de crezut. Adecă acelea care le-am auzit din însăși sfântă gura lui si pe care le-am văzut cu însăși ochii mei, iar altele le-am auzit de

la ascultătorii ce au fost mai înainte de mine. Sezând acolo în pesteră care am zis și minunată nevoită lucrând-o, necăjindu-si trupul lui cu foamea și cu setea, cu ostenele și cu durerile ziua și noaptea, cu goliciunea în frigul iernii și cu mii de alte multe rele pătimiri. Și fiindcă locul era sec și fără de apă, iarna strângea apă de ploaie într-un chiup. Iar vara, voind Dumnezeu a mângâia pe robul său cel binecredincios, când se sfârșea apa din chiup venea un nor mic deasupra pesterii și ploua până ce umplea chiupul și iarăși se ducea norul. Dar fiindcă se silea pururea să-și smerească trupul, și mâncarea pe care o mânca mai mult slăbiciune îi aducea decât putere. Pentru că usca buruieni sălbatice și atât de puțin mânca cât numai să trăiască. Și așa nevoindu-se el, unii din monahi văzând atâta nevoită se sileau să-l oprească socotind că este înșelat. Ci el își urma scopului său și pe aceia cu buna lui smerenie îi linistea. Și ca un fără de trup se silea toată ziua ca să crească și să înainteze întru nevoitele cele către Dumnezeu. Dar și împotriva-luptătorul neamului omenesc și urătorul de bine diavol nu înceta de a-i da războiu și a-l supăra cu feliuri de chipuri, de fată și întru ascuns, silindu-se a-l scoate din drumul cel drept și evanghelicesc. Și de multe ori îl lovea cu feliuri de rele și tulburătoare gânduri și cu feliuri de boale trupesti. Iar el, cunoscând mestesugirile lor cele satanicești, se scula la rugăciune, și cu această minunată armă scăpa de toate viclesugurile lor ca de o mreajă de păianjen. Altă dată iarăși se ispitea ca să-l înfricoșeze cu sunete și cu strigări, cu arătate năluciri, arătându-se ca niste fiare înaintea lui și ca niste uriași înfricoșati, negri și puturoși. Dar fericitul le socotea pe acestea ca pe niste jucării copilărești și vrednice de râs. Odată a ieșit cuviosul din pesteră pentru oarecare trebuință, și când s-a întors a văzut cu ochii săi că erau înaintea pesterii lui tigani fierari multi, cu femei și cu copii, care lucrau la fier, făceau ciure și altele asemenea și strigau cu glasuri nepotrivite precum au obiceiul să facă tiganii. Acestea văzând cuviosul a cunoscut răutatea demonilor și înălțându-si mâinile către Dumnezeu a zis: "Doamne, Iisuse Hristoase, Izbăvitoriul și Dumnezeul meu, izbăvește-mă de răutățile și mestesugirile răilor diavoli, pentru rugăciunile Prea Curatei Maicii Tale. Amin." Și făcându-si cruce îndată tot s-au făcut nevăzuți și s-au stins ca fumul. Aceste siliri pătimind și așa luptându-se, s-a învrednicit rugăciunii cei de gând și dumnezeiestilor descoperiri. Și sta la rugăciune ca un stâlp neclătit; și sezând se arăta tot uimit, avându-si sus către Dumnezeu toată mintea, nicidecum cele pământești ale trupului simțindu-le, ci având în inima sa totdeauna dumnezeiestile suisuri și cugetări ale celor ce vor să fie se făcea tot de Dumnezeu văzătoriu cu duhul și către oameni preavesel.

Si aflându-se întru această mică pesteră a venit la dânsul Romano, care după aceasta a și mărturisit. Și era patria lui Carpenicia, din satul Lita, eparhia Argafilor, născut din părinți binecredincioși dar neînvătați la carte. Pentru aceasta de la părinți alta nu stia decât cum că este creștin; nici voia să stie mai mult sau să învete. Lucrul lui a fost păstor de oi și după întâmplare odată s-a însoțit cu alți tineri și s-au dus în Tarigrad; și de acolo s-au dus în Mitilene și au rămas puțină vreme la un pitar. Și auzind de o

corabie cu închinători că merge la Sfântul Mormânt, s-a îndemnat să meargă și el. Ducând-se a rămas la Sfântul Sava. Acolo, auzind de multe ori cetindu-se muceniile sfintilor, cum au răbdat atâtea dureroase munci pentru numele lui Hristos și pentru ca să mostenească bunătățile vesnice ce vor să fie, și învățându-se de cuviosii părinți că mintea omenească nu poate să înțeleagă cele ce a gătit Dumnezeu pentru cei ce-L iubesc pe Dânsul. Iar el îndată s-a dus la Patriarhul și i-a spus scopul său, că voieste să mărturisească. Iar Patriarhul l-a oprit temându-se să nu se facă vreo năvălire Sfântului Mormânt de către necredinciosi, încă și pentru neadeverirea sfârșitului său. Însă el a primit dorire în sufletul său ca să mărturisească. Și așa plecând de acolo a venit la Tesalonic și îndată a mers la Mekheme, unde erau mulți turci adunați, și înaintea lor a mărturisit pe Iisus Hristos că este Dumnezeu adevărat, Făcătorul a toate și Mântuitorul oamenilor. Iar credința lor este desartă și proorocul lor Mohamed un mincinos și înșelătoriu și locuință a diavolului. Și îndată necredinciosii turci l-au prins și l-au bătut foarte și-l sileau să se lepede de Hristos. Și văzând ei că cu nici un chip nu se supune ca să se lepede de Hristos, au hotărât ca să-i taie capul. Pentru aceasta îl munceau cu multă mânie. I-au scos curele de pe spate, l-au ars cu înfocate potcoave la fâlcii și alte feluri de munci i-au făcut. Atunci s-au întâmplat acolo și căpitanul brigăzii de mare și l-a cerut la judecător să-l dea lui ca să-l puie la brigadă să vâslească cu lopetile în toată viața lui: "Si aceasta îi va fi lui mai amară decât moartea. Pentru că el nu se va scârbi dacă îi veti tăia capul, că de aceasta dorește și de aceea s-a și înfățișat, ca să moară pentru credința lui". Aceasta zicând căpitanul, s-au arătat plăcute judecătorului vorbele lui și i l-au dat. Deci după ce l-a luat căpitanul i-a ras tot părul de pe cap și l-a pus la vâslă cu lopetile. Și trecând puțină vreme, niste creștini prieteni de-ai căpitanului rugându-l și dându-i și bani l-a slobozit și l-a trimis la Sfântul Munte. Aici viind a rămas pe lângă bătrânul Acachie destulă vreme, nevoindu-se ca niste fără de trupuri – precum am auzit din gura bătrânului său (pentru că această istorie, cum am venit întâiu mi-au spus zicând când m-a văzut: "Nu cumva te-a trimis Sfântul Romano ca să mă cauți acum, la bătrânețele mele?") Și a început a-mi istorisi una câte una nevointele mucenicului și zicea că cu toate că mai presus de om se nevoia dar încă cugetul lui nu era împăcat ci de-a pururea tot mucenicia o nălucea, nepurtând grijă nici pentru mâncare și băutură, nici pentru îmbrăcăminte. Ci își avea trupul într-o desăvârșită nebăgare de seamă și ca o sarcină străină. Încă dorea ca să moară mucenicește și să se unească cu Hristos. Și de-a pururea era gata pentru cealaltă viață, ca un străin ce se gătește să se ducă în patria lui. Deci s-au unit și au postit amândoi multe zile, rugând pe Dumnezeu ca să le descopere pentru mucenie. Și li s-a descoperit că este voia lui Dumnezeu și se va sfârși bine cea pentru Hristos Dumnezeu mărturisire. Și așa au pus legătură între dânsii, că după ce se va săvârși Romano prin mucenie să se roage lui Dumnezeu pentru mântuirea bătrânului și până și după moarte să-si aibă împreună petrecerea. Și cuviosul Acachie iarăși să roage neîncetat pe Dumnezeu pentru Romano până ce se va sfârși și se va învrednicii cununei mucenicești și să rămână în pesteră aceasta până la sfârșitul vieții sale. La acestea

unindu-se si îmbrăcându-l în sfânta shimă în ziua Înjumătățirii, a heretisit pe părintii schitului si, luând blagoslovenia bătrânului, s-a pornit să se ducă la Ierusalim, vrând ca iarăși să se înfățișeze spre a mărturisi în haine mirenesti. Dar însă i-au spus acolo că ori mirean ori călugăr de se va înfățișa spre mărturisire mare pagubă aduce Sfântului Mormânt. Îndată se întoarce de acolo, ca un vultur zburătoriu, si vine în Tarigrad si se înfățișează în chipul acesta: Umblând pe stradă lovește niste câini cu varga ce o purta în mână. Iar necredinciosii turci aceasta văzându-o s-au repezit îndată ca niste fiare cu multă mânie si l-au prins, si trăgându-l si bătându-l l-au dus la vizir si acela l-a dat pe mâinile muncitorilor ca să-l pedepsească până ce se va lepăda de credinta lui Hristos. Iar aceia luând-l l-au aruncat într-o fântână uscată unde aruncau pe ucigasi, si acolo a fost 40 de zile flămânzind. Apoi scotându-l de acolo cu cumplită bătăi l-au muncit. Si neputându-l face a se lepăda de Hristos, a poruncit vizirul ca să-l omoare. Si ducându-l la locul de junghiere, pe drum când îl ducea, când întâlnea vreun creștin îl heretisea. Si se ducea cu mare bucurie, ca si cum ar fi mers la o mare veselie, iar nu la junghiere. Si văzând un boier atâta bucurie la dânsul s-a minunat si înștiințându-se că îl ducea să-l înjunghie pentru Hristos, a mers si acela ca să-i vadă sfârșitul. Si după întâmplare trecând pe lângă o geamie în ceasul al 12-lea unde striga un turc si căutând mucenicul la dânsul l-a scuipat. Si îndată gealatii lui i-au tăiat limba lui, pe care cu bucurie singur o a scos din gură si i-au tăiat-o. Si iarăși cu bucurie ura de bine pe creștini, si curgea sângele din gura lui. Si când au venit la locul osândirii a multumit lui Dumnezeu cu gândul si cu închipuirea, si așa bucurându-se a luat cununa muceniei în 19 ianuarie [Sf. Romano este pomenit pe 5 ianuarie, *n.n.*], în anii de la Hristos 1694. Si fericitul si preacuratul lui suflet s-a suit la ceruri cu multă slavă să se bucure de gânditoriul său Mire în ceata mucenicilor. Iar cinstitele si sfintele lui moaste, îndată după ce i-au tăiat sfântul lui cap, au căzut către răsărit ca un viu. Pentru care zavistuiindu-l urătorii de Hristos turci goneau bătând pe creștinii care alergau acolo, multime multă. Iar dumnezeiescul dar l-a slăvit de sus cu lumină cerească si lumina sfintele moaste trei zile si trei nopti, păzindu-le, si vedeau toti si se minunau si creștinii foarte mult se bucurau. Iar necredinciosii turci crăpau în inimile lor. Atuncia s-a întâmplat acolo o corabie englezească si cumpărând sfintele moaste cu 500 de lei le-au dus la locul lor. Iar acel boier pentru care am zis mai sus că a mers după mucenic, văzând că gonesc turcii pe creștini, a dat 5 lei unui băiat de turc de i-a muiat basmaua în sângele mucenicului. Iar turcii văzând pe boier că a muiat basmaua în sânge, l-au pârât la vizir, care a hotărât să-l omoare si pe el. Si având acesta prieten pe dragomanul împărătesc, l-a scăpat de moarte. Dar l-au aruncat într-o temniță întunecoasă, unde a sezut 6 luni. Si în toată seara vedea câte o rază de lumină venind de la locul unde au tăiat pe mucenicul de îi lumina în temniță si foarte mult se mângâia. Apoi dând 400 de galbeni a iesit din temniță si împreună cu frate său, vânzând tot ce-au avut, s-au dus la Sfântul Mormânt si la Muntele Sinai. Apoi venind la Sfântul Munte s-au făcut călugări. Si cel dintâi s-a numit Agapie si s-a sfârșit la Mănăstirea Dohiarului, afierosind acolo si basmaua aceea muiată în sângele sfântului

mucenic si cuviosului mărturisitor Romano. Iar cel de-al doilea s-a numit Hristofor si s-a sfârșit la Kutlumus.

Iar cuviosul Acachie, după ducerea cuviosului mucenic Romano, mai mult se nevoia, si apoi după puțină vreme a fugit din pesteră si s-a dus la chilia Sfântului Atanasie. Si acolo aflându-se si închinându-se odată – precum zicea – a venit într-o uimire. Si vede pe cuviosul mucenic Romano tot luminând ca fulgerul si fata lui slobozea raze mai mult decât soarele, având slavă dumnezeiască. Si-si întorcea acea dumnezeiască față dinspre bătrânul si nu voia ca să-l vadă. Si arăta lui cu aceasta ca si cum l-ar dojeni pentru călcarea ce a făcut că a fugit din pesteră. Iar cuviosul cu smerenie căzând, îl ruga să caute cu liniste si să-i ierte greseala; ci mucenicul nu se pleca, ci îndată si s-a dus. Si când si-a venit într-o sină cuviosul dintru acea vedenie, s-a temut de schimbarea mucenicului pentru călcare. Si s-a sculat de acolo si s-a întors iară în pestera lui. Si acolo zicea că l-a văzut de multe ori, cu aceeași slavă, si atunci căuta cu lină si cu veselă față si cu cuvintele îl mângâia. Si se veselea foarte mult cuviosul la mângâierile ce-i făcea cuviosul mucenic, si a rămas acolo nevoindu-se până la sfârșitul vieții lui. După aceasta a zidit acolo în pesteră o mică colibită cu însuși mâinile sale si într-o aceea se nevoia petrecându-si viața îngerească, flămânzind si însetând, în ger si în fierbinteală, suferind pururea, neavând altă îmbrăcăminte decât numai o rasă veche si aceea nu o purta întotdeauna, decât când vedea că vine cineva la dânsul dintre cunoscutii săi, fiindcă la alții nu se arăta.

Odată a nins mult si a degerat foarte tare cuviosul si pentru aceea a prinzând foc ca să se încălzească pentru că pe cât se apropia de foc pe atâtă mai mult răcea. Atunci a înțeles cum că nu este atâtă frig mult firesc, ci lucrare satanicească este. Si îndată sărind a stins focul si așa gol pre cum era a iese afară si a căzut pe zăpadă; si îndată i-a venit o minunată putere care a gonit răceala cea multă si atâtă l-a încălzit încât i se părea că sedea într-un feredeu iar nu pe zăpadă. Pentru această a lui îngerească petrecere i-a iese laudă de la orase depărtate. Si veneau către dânsul unii pentru blagoslovenie, alții pentru ca să se folosească si alții se făceau călugări si rămâneau supuindu-i-se.

Odată rugându-se cuviosul, a venit într-o descoperire. Si vedea un bărbat minunat care venind, l-a apucat de mână si l-a dus la un câmp prea frumos carele atâtă era de mare încât nu i se vedeau marginile. Si asemănându-l zicea că era acest feliu ca cum ar fi cineva în noianul mării si privind nu ar vedea în nici o parte vreun ostrov sau pământ uscat, atâtă era mărimea acestui frumos câmp. Si era plin de palaturi prea strălucite si case prea frumoase, dar desarte toate si fără locuitori. Si minunându-se a întrebat pe cel ce îl povătuia: "Pentru ce atâtă prea strălucite si nenumărate palaturi să fie nelocuite si să se piardă în zadar o atâtă de minunată frumusetate si podoabă a lor?" Si a răspuns acela: "Bună parte are aicea acela care plătește haraciul si alte dări la turci, fără să se supere si să cârtească. Că la învierea cea de obște vor locui într-o aceste prea-

frumoase palaturi. Pentru că acestea le-a făcut Dumnezeu ca să locuiască într-însele creștinii cei ce plătesc haraciuri și alte dări la turci și rabdă atâtea dureri și scârbe de la dânsii pentru Hristos". A văzut și altele multe întru acea vedenie, care pentru neputința multora și puțină credință și pentru înalte descoperiri ce se par a fi greu de crezut nu le-am scris. Pentru că tainele cele înalte nu se cuvine a fi arătate la mulți, ci numai aceia să se arate câte sunt cu puțință a le încâpea. Și când și-a venit întru sine cuviosul din acea dumnezeiască descoperire se minuna socotind acele cerești bunătăți care sunt gătite după moarte pentru aceia care suferă fără cârtire jugul cel greu al neîndmnezeiților turci. Și îndată de dimineată a chemat pe ucenicii săi și spuindu-le vedenia le zicea: "De aveți ceva bani, duceti-vă la mănăstire și plătiți haraciul, ca să ne facem și noi părtași celor cari plătesc haraciuri". Și atunci alt nimic nu le-a spus, ci altă dată le-a spus toată vedenia pe scurt. Și i-a sfătuit cuviosul învățându-i să rabde cu multumire și cu mărime de suflet la asemenea dări.

Acum dar iarăși să venim la povestirea cuviosului. Un duhovnic cu numele Silvestru, om cu mare evlavie și vrednic de credință, ne-a spus nouă că a văzut pe cuviosul acolo unde se închina și zicea «Doamne Iisuse», că iese ca o pară de foc din gura lui. Încă și darului mai înainte vederii s-a învrednicit pururea pomenitul precum noi tot am cunoscut. Pentru că mai înainte spunea la mulți cele ce mai pe urmă se întâmplau. Vedeă încă și starea cea ascunsă a fiestecăruia, adică vedeă pe fiestecele cum era cu sufletul, ori în păcate ori în fapte bune, precum la mulți prieteni ai săi tainici le-a arătat. Întru acest fel de petrecere strălucind cuviosul, a venit la dânsul și cel de acum cuvios mucenic Nicodim, ca să ia blagoslovenie să se ducă să mărturisească. A căruia istorie este așa:

Acesta a fost creștin din strămosii lui, a avut femeie și copii. Patria lui era Albania. Și nu știu cum s-a înșelat de răul diavol și s-a lepădat de cea fără prihană credință a lui Hristos și s-a făcut turc. Și atâta s-a dat la fărâdelegi încât și pe copiii lui cu sila i-a turcit, și pe un alt creștin care cu fugă a scăpat în Sfântul Munte, el a alergat după dânsul cu gând că de-l va găsi acolo să facă multă răutate și năvălire asupra mănăstirilor. Iar Mântuitorul lumii Hristos, Care însetează de mântuirea tuturor oamenilor, a iconomisit acest minunat chip, că venind el în Sfântul Munte, în loc să-l găsească pe binecredinciosul creștin și să-l facă rău credincios, s-a făcut însuși el iară binecredincios, cu bunele sfaturi ale bărbatilor celor iubitori de Dumnezeu. Și lăsând lumea cu fărâdelegile ei, a rămas aici și s-a făcut călugăr, numindu-se Nicodim. Și întru atâta pocăință a venit, că în trei ani s-a pedepsit pe sine fără milostivire cu postiri, cu culcarea pe pământ, cu rugăciunea de toată noaptea, cu plecarea genunchilor, cu lacrimile cele de-a pururea, rugându-se Iubitorului de oameni și Îndurătorului Dumnezeu ca să-i ierte lui căderea cea mare a lepădării de Hristos. Și întru așa strădanie vietuind a auzit pe oarecari părinți zicând: "Care se leapădă de Hristos înaintea oamenilor, cu cuviință este ca iarăși înaintea oamenilor să-L

mărturisească". Aceasta auzind, a voit și el ca să mărturisească; și înștiințându-se cele pentru sfântul Acachie, a voit ca să meargă să ieie sfătuire ce trebuie să facă și să ia și blagoslovenie. Și venind, îndată cum l-a văzut pe bătrânul, a căzut la picioarele lui cu multă scârbă plângând și tânguindu-se mult ceas. Apoi l-a apucat cuviosul de mână și fără să-l știe, zicându-i pe nume, l-a ridicat și mult l-a mângâiat pentru mântuirea lui. Apoi, lăsându-l, s-a dat puțin într-o parte și se ruga gânditoriu. Iar cei ce se aflau acolo spuneau că au văzut lumina ca o stea care s-a pogorât deasupra bătrânului, și lumina fata lui ca soarele. Apoi, întorcându-se, a venit la Nicodim și i-a spus cuvânt de taină. Și atunci s-a stins acea lumină de la bătrânul. Și a lovit umilinta inimă lui Nicodim, și ca cum s-ar fi împuns de acel dumnezeiesc dar, striga cu mare glas: "Gresit-am, Doamne! Iartă-mă!" Și pogorându-se mai jos de la pesteră a plâns acolo cu amar din destul. Apoi a venit la bătrânul cerând blagoslovenie și voie ca să se ducă la mucenie. Iar bătrânul rugându-se pentru dânsul și dându-i un toiag în mână i-a zis: "Du-te cu acest toiag înaintea ta, și cu ajutorul și darul lui Hristos bine vei sfârși mărturisirea ta". Atunci Nicodim a luat toiagul ca din însăși mâna Domnului și cu rugăciunile bătrânului înțarmându-se, s-a împuternicit la mărturisire și a hotărât ca îndată să pornească de acolo și să se ducă. Dar fiindcă era foarte slab de multa postire și nu era cu putință ca să călătorească atâtea zile de drum, și-a cerut voie de la bătrânul ca să dezlege la mâncare și băutură ca să se întărească puțin și să poată merge. Iar cuviosul i-a zis: "Tocmai acum, frate, este trebuință de mai multă postire, pentru că trebuie să te nevoiesti cu cea de pe urmă luptă, pentru Hristos. Numai du-te cât poți; că Stăpânul nostru a zis: «Nu numai cu pâine va trăi omul ci cu tot cuvântul lui Dumnezeu». Acesta te va întări ca să călătorești drumul tău fără osteneală". Și a zis Nicodim: "Domnul nostru Iisus Hristos, pentru rugăciunile tale, sfinte părinte, să facă milă cu mine și să mă învrednicească buneii lui mărturisiri. Ci mă tem de diavol". I-a răspuns cuviosul: "De Hristos să te temi, și nu de neputinciosul diavol, care nu are nici o stăpânire asupra noastră de la sinesii. Aibi toată îndrăzneala la Atotputernicul Hristos, Care te va întări ca să biruiesti pe diavolul și pe Hristos să-L mărturisești". Acestea auzind Nicodim se umplea cu totul de lacrimi și de bucurie a căzut și a sărutat picioarele bătrânului. Și luând toiagul și blagoslovenia sfântului s-a pornit bucurându-se. Și cu cât postea și se înfrâna, cu atât mai mult se întărea, cu darul lui Hristos, și nicidecum nu slăbea. Și a ajuns fără osteneală la patria lui și mărturisirea lui bine o a săvârșit, precum se scrie mai pe larg în povestirea cea pentru dânsul zicând că i s-a arătat Hristos mai înainte de mărturisire, încă în Sfântul Munte, după ce a ieșit de la bătrânul, și întărindu-l i-a arătat în vederea ochilor toate muncile ce avea să le sufere pentru sfânt numele Lui, arătându-i și însuși locul osândirii, unde era să-i taie capul. Pentru că mergând el la El-basan (rotundă patria lui), l-au cunoscut și îndată l-au răpit și l-au înfățișat la pasa, care îl judecă și îl cercetă cu deamănuntul. Și după ce l-a văzut că stă întărit în credința lui Hristos, a poruncit de l-au aruncat jos afară din înălțimea palaturilor, care erau foarte înalte, și, o! minune!, ca un vultur ce se pogoară în vânt, așa a căzut pe picioarele lui. Și de îndată alergând s-a suit iarăși la pasa. Și văzându-l

s-a cutremurat si ar fi voit să-l sloboadă, dar s-a temut de multimea turcilor; pe care l-au si dat în mâinile lor, care l-au apucat ca niste fiare sălbatice si l-au muncit trei zile si trei nopti. Apoi l-au dus la locul cel de tăiere, si ducându-l adeseori îl înngenunchiau înfricosându-l că-l taie. Si când a venit la locul pe care i l-a arătat Domnul s-a rugat si, plecându-si capul, a primit fericitul sfârșit si s-a suit la ceruri, purtător de cunună. Iar cinstitele lui moaste au rămas întregi până astăzi, izvorând tămăduiri si bună mireasmă la cei ce cu credință se apropie, care în tot anul prăznuiesc si serbează sfântă pomenirea lui, veselindu-se, la 11 zile ale lui iulie. A mărturisit pentru Hristos în anul 1722.

Iar cuviosul Acachie, sezând în locul în care am mai zis, s-a adunat acolo si alti multi frati, doritori de mântuirea sufletelor lor. Au venit acolo si egumenul cel ce a fost mai înainte al Lavrei, cel numit Chir Neofit din Hio, spre a se linisti si pentru evlavie ce o avea către bătrânul. A zidit două biserici si chilii si a rămas acolo nevoindu-se după putere până când s-a odihnit întru Domnul. Si încă si ceilalti părinti au zidit lorusi chilii. Si s-a făcut schit îndestul, care este si până astăzi, prin rugăciunile cuviosului părintelui nostru Acachie, în toate zilele crescând si înmultindu-se cuvântătoarele lui Hristos jertfe. Si după ce s-au adunat multi frati, fiindcă aveau multă lipsă de apă, întâi au făcut sterne. Iar după o vreme a venit un monah de la Ierusalim, cu mestesugul zidariu, si rămas si el în schit. Si fiindcă tare se strâmtorau părintii de lipsa apei, a luat bătrânul pe acel zidar si l-a dus deasupra schitului si arătându-i un loc i-a zis: "Timotei, sapă aici si vei găsi apă cu darul si ajutorul lui Hristos". Si ascultând fratele, a săpat acolo si a făcut si canal de zid, si a găsit apă rece si dulce si foarte priincioasă sănătății omului că în tot Sfântul Munte nu se găsește ca aceasta. Dar din zavistia si supărarea satanei s-a surpat canalul. Si iarăsi a zidit Timotei 3 canalizări pe sub pământ si cu bold de piatră; si cu rugăciunile sfântului bătrân s-a întărit. Si le spunea lor cuviosul că a văzut cu ochii mintii pe diavolul care făcea multe feluri de mestesugiri ca să oprească si să strice ca să nu vină apa. Si mergând dimineata acolo au găsit pe Timotei si pe ceilalti lucrători pe toti căzuti la pământ, cu totul slăbănogiti, care nu puteau nicidecum să se miste si să lucreze. Si îndată cuviosul cunoscând a făcut rugăciune către Dumnezeu si a gonit pe Supărătorul si asa au săvârsit lucrul. Si de atunci si până în ziua de astăzi iese apă din destul. Si este de mare mirare că nu numai pentru trebuintele părintilor, ci si moară au zidit cu cheltuiala lui Chir Neofit pentru ca să-si macine părintii putina lor hrană. Iar din fratii cei ce s-au adunat unii au rămas sub ascultarea bătrânului, iar altii prin sfătuirea lui își zideau lorusi chilii si se linistea fiestecarele deosebi. Dar niciunul din ascultătorii lui, nici din altii părinti nu a putut să urmeze cerestii petrecerii lui. Si fiindcă s-a întemeiat acolo schit a venit multime de călugări si mireni la bătrânul pentru blagoslovenie si pentru sfătuire, încât nu avea loc să-i găzduiască, si mai ales iarna. Pentru aceea a fost silit de fireasca lui milostivire a zidi si alte chilii pentru ascultătorii lui, si odihnea si pe străini si se minunau multi că nimic din nevointele cele din tinerete nu a lăsat, ci mai vârtos si mai

mult se silea a creste nevointele sale, preaferictul. Si s-a făcut atâta de destept că nu l-am văzut să se fi culcat pe pat, nici un ceas măcar, ci pe genunchi, si atât numai cât să nu i se întunece mintea de multa priveghere. Si ura somnul ca pe un vrăjmas, si dacă l-ar fi desteptat cineva din acel puțin somn, îi multumea foarte si ca pe o facere de bine o socotea aceea si zicea că: "Nici hainele, nici asternuturile, nici bogăția, nici desfătarea nu creste atât patimile ca somnul". Si, iarăsi, nimic alt nu le poate domoli ca privegherea. Si se cuvine călugărului, mai întâi decât alte nevointe ale trupului să se obisnuiască cu aceste două, adică cu postul si cu privegherea, pentru ca să biruiască trupul. Căci toate alte rele pătămiri, osteneli ori golătate ori alte nevointe sau rele pătămiri le deprinde si nu le are întru nimic; iar cu postul si cu privegherea biruieste poftele trupului si nu lasă a se obisnui la alte rele". Si iară zicea că "nevoitorului îi este de ajuns jumătate de ceas de somn", precum singur arăta cu lucrul. Si cu toate că avea înfricosată vătămătură, însă răbda cu bărbătie si sta toată noaptea drepti sau în genunchi la pravilă si aproape de zorile zilei primea puțin somn răzimându-se pe mâna lui sau pe altceva. Si vedeai cu adevărat la el minune: că fiind desăvârșit necărturariu cetea pe cărți înțelegea tot, atâta cât nici un cuvânt din Sfânta Scriptură nu greșea si ori la ce era întrebat ca un mult învățat da răspunsul cuviincios si la cei învățați si la călugări. Si atâta s-a vărsat la dânsul dumnezeiescul dar si a ieseit vestea, că venea la dânsul de pretutindenea multime de oameni de prin cetăți si sate: arhierii, preoți, boieri si săraci, călugări si mireni, atât că de multe ori se strâmtora de nu-i încăpea locuintele fratilor. Si niciodată nu lipseau străinii nici ziua nici noaptea, si fiecare își primea folosul ostenelilor, si nimenea nu se întorcea nemângâiat, atât cei din Sfântul Munte cât si cei dinafară, ca o lumină ce luminează pe cei ce sedeau întru întunericul neștiinței. Si se împlinea la dânsul cuvântul Domnului nostru Iisus Hristos care zice: "Asa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune să proslăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri". Si oriunde ar fi mers cineva, numele lui Acachie se vorbea si toti povesteau despre faptele lui cele bune si de dumnezeiestile lui dăruiri. Si avea cuviosul evlavie la toti sfintii, dar mai multă la Sfântul Maxim Kavsoalivitul, pe care zicea că l-a văzut de multe ori. Si când i se întâmpla vreo supărare de la diavolul pe dânsul îl ruga si îl afla gata ajutoriu. Si se arăta lui când se făcea întru răpire purtând podoabă preotească strălucită si plină de lumină, tinând în mână cădelnita cu care îl tămăia pe el, pe toată biserica si pe cei ce îi urmau lui. Si îl urma, precum ziceam, multime multă de călugări si purtau îmbrăcăminti călugărești, însă albe si strălucite. Iar ale sfântului – mai strălucite. Si întrebându-l sfântul Acachie pentru cei ce urmau lui, i-a spus cum că sunt aceia care prin mijlocirea lui s-au mântuit. Si după ce vedea toate acestea se mângâia de supărarea ce îi venea.

Altă dată iarăsi zicea că se vedea dimineata o pasăre foarte frumoasă, mare cât un porumb, si, sezând în copacul ce se afla înaintea pesterii, cânta cu o minunată dulceață, si ascultând fugea de la dânsul toată scârba si inima lui se umplea de bucurie

si veselie. Aceasta se arăta numai când era singur. Iar după ce s-au adunat frații nu o a mai văzut.

Odată un frate auzind pe bătrânul istorisind de multe ori pentru sfântul Maxim l-a luat la evlavie si prin sfătuirea bătrânului a zidit biserică sfântului Maxim deasupra chiliei bătrânului la doi ani după adormirea lui.

Si aceasta carele o am auzit si o am văzut si eu si câți am fost la un loc nu o voi tăinui că de multe ori noaptea străjuind afară de chilia lui, fiindcă aveam multă evlavie la sfântul bătrânul meu, când se închina din gura lui afară nu se auzea glas, dar din lăuntru din inima lui se auzea oarescarele glas cu dulce suspinuri si aceasta se făcea toată noaptea, pentru că totdeauna priveghea rugându-se si către zori de ziuă, spijinindu-se primea puțin somn, precum mai sus am zis. Avea cuviosul duh pacinic, si dacă cineva pătimea de gânduri, îndată ce ar fi văzut fata lui cea cu dar dăruită i se linistea acele gânduri rele, precum toti stim câți am fost împreună si l-am cunoscut si o mărturisim, decât dacă cineva din zavistie va ascunde adevărul.

S-a învrednicit cuviosul si darului mai înainte vederii, că de multe ori la multi mai înainte apuca si le spunea gândurile lor cu chip sfătuitoriu.

Peste toate faptele bune avea si smerita cugetare, că nu au suferit să audă de la nimeni pe un lucru sau fapte prin care să-l laude. Pentru că odată frații au cerut de la proegumenul Chir Neofit să le rânduiască pe unul din frați casă le fie ca un proestos în schit aproape de bătrânul, ca să nu-l supere la toate. Iar proegumenul le-a răspuns: "Numai pe bătrânul voiesc să-l aveti". Iară ei si a doua si a treia oară aceea au cerut. Si într-o zi de sărbătoare s-au adunati toti la chiriacon si după Sfânta Liturghie, fiind de fată si bătrânul, a făcut cerere proegumenului să le rânduiască si un al doilea proestos ca să-l aibă si la oarecarele trupești trebuinte. Atunci proegumenul s-a sculat si luând toiagul l-a dat în mâna bătrânului Acachie, zicându-i: "Primește bătrânule acest toiag si să fii egumen si proestos la toti frații acestia până la răsuflarea ta cea mai de pe urmă". Atunci a sărutat mâna proegumenului si a primit toiagul, vrând a arăta ascultare, si de atunci nu l-am mai văzut cu toiag în mâinile lui, cu toate că mai înainte, pentru adânci bătrânetile sale umbla cu toiag. Însă de atunci l-a lăsat pentru ca să lepede de la sine toată înalta cugetare.

Odată a venit în Sfântul Munte Patriarhul Ierusalimului Chir Hrisant pentru închinăciune, si auzind cele pentru bătrânul Acachie, a venit cu multă bucurie si întâlnindu-se si vorbind si mult întrebându-l de cele ascunse si negrăite s-a minunat de înalta lui dreaptă cugetare si petrecerea lui, si veselindu-se si de cuvintele lui cele sfinte si pline de dar, îl propovăduia pretutindenea si zicea: "Am văzut pe alt Ilie si pe alt Ioan Botezătorul. Am văzut mai mult decât cele ce auzeam". Si proslăvea pe Dumnezeu că întru aceste vremi se află astfel de oameni.

Cetind eu înaltele si minunatele cuvinte ale Sfântului Simeon Noul Bogoslov, am găsit cuvântul unde zice că dacă creștinul nu va vedea pe Hristos aicea întru această viață să nu nădăjduiască a-L vedea nici în cealaltă. La acest cuvânt eu îndoindu-mă, am întrebat pe avă al meu Acachie. Iar bătrânul, mi-a zis: "Adevărat este, fiul meu, si nu te îndoii la cuvântul sfântului. Cu adevărat dacă creștinul nu va câștiga cu ochii gândului privirea ca să văză curat pe Hristos întru această viață, nu este chip ca să-L văză nici acolo". Si eu iară voind să învăț ceva dintru acelea care nu le stiam am zis: "Dar sfintia ta L-ai văzut?" Si mi-a răspuns: "L-am văzut, fiul meu, nu odată, ci de multe ori". "Si ce ti-a zis?" "Aceasta mi-a zis: Urmează-mi mie. Adecă: Fă poruncile mele (asa talmăcea pe "Urmează-mi mie"). Dar nu I-am urmat". Si cu aceste cuvinte curgeau lacrimile din ochii lui ca dintr-un izvor. Si eu iarăsi cu obisnuita mea îndrăzneală i-am zis: "Si cum, părinte, vede omul aicea pe Hristos? Asa sintitoriu cu ochii acestia trupesti, sau cu gândul?" Si mi-a răspuns: "Cu gândul, dar să știi că acela care se va învrednici acestui dar, când va veni întru asa descoperiri, vede cele cu gândul ca pe cele simtitoare, pentru că simțirea ochilor celor trupesti rămâne atuncia cu totul nesimtitoare". Apoi mi-a zis: "Si tu dar, când cetesti asa înalte cuvinte si se îndoieste gândul în inima ta, atunci îndată nevoieste-te ca să câștigi ceva, ca să faci dintru acelea care le citești. Căci dacă după întâia si a doua oară nu vei băga seama, apoi vine inima ta întru nesimțire si ti se vor părea acest fel de înalte si duhovnicești cuvinte ca niste povesti si cântece. Si fericit este unul ca acela care asa se va nevoi pentru că se va învrednici de mari daruri".

Altă dată l-au întrebat iarăsi pentru oarecarii din cei ce se smintesc de fetele celor mai tineri care sunt frumoase. Si le-a răspuns cu umilintă după obiceiul lui zicând: "Nu știu ce să zic. Eu nu știu niciodată ce este o asa sminteală, ci mai vârtos când văd astfel de fete mă pornesc spre slavoslovie lui Dumnezeu si mă bucur de frumoasa zidire a Lui". Fratii schitului au voit să facă oarecarele porunci la schit, atât pentru cei prea tineri, cât si pentru alte pricini ce le-au socotit de cuviintă. Pentru acestea s-au dus si au întrebat pe bătrânul. Si le-a răspuns: "Să vă păziți să nu faceti la schit niciodată vreo lege sau poruncă, nici voi, nici de la alții să primiți, nici pentru cei prea tineri, nici pentru altceva. Pentru că destul este pedeapsa noastră care o vom lua pentru călcarea poruncilor lui Hristos ce o facem si a Sfintilor Părinti. Pentru că unde este lege acolo este si călcare. Numai luați aminte de sinevă fiestecarele si vă nevoiți pe cât puteti să păziți poruncile Domnului nostru Iisus Hristos si ale Sfintilor Părinti si mai mult nu căutați. Si vă zic si aceasta, puind pe Domnul martor, că carele va voi să facă legi sau porunci la schit si nu se linisteste, ci voieste cu acestea ca cum pentru îndreptare să supere pe părinti si pe frati, acela are să cază în mari supărări si în sfârșit va fugi din schit si se va face întâiu el călcătoriu născocirilor lui".

Zicea si pentru aceia care pustnicesc în părțile Kavsoaliviei, că un om, care era singur el si se pustnicea întru aceste locuri, odată când se ruga a venit într-o

descoperire. Si au văzut pe acesti patru sfinti care s-au pustnicit în părțile acestea (pe lângă Sfântul Petru), adică: pe Petru, pe Maxim, pe Nifon si pe Nil, care rugau pe Stăpânul Hristos ca să le dăruiască si să mântuiască pe aceia care până la sfârșitul vietii lor vor răbda în locurile acelea si unde si acesti sfinti au sihăstrit, lucrând după puterea lor poruncile lui Hristos. Si li s-au dat de la Hristos după cererea lor. Pentru aceea totdeauna mult îndemna pe frati ca să se linistească si să rabde în locurile acestea până la sfârșitul vietii lor. Si iarăsi zicea: "Rămânети aici, iubiti mei frati. Pentru că aicea avem si pe altii multi nouă ajutori". Dar si la sfârșitul îngerestii vietii lui s-a învrednicit să facă si pe alt al treilea cuvios mucenic prin rugăciunile lui, pe Pahomie Rusul. Pe cel mai prost zic, carele aflându-se odată rob la turci s-a bolnăvit, si după ce s-a ridicat din boală oarecari din necredinciosii turci, vrând a-i lua cele ce avea el, l-a apucat să-l turcească zicând cu minciună cum că ar fi zis el în boala lui un asemenea cuvânt, ca adevărat să se turcească. Deci el de frică lăsând toate câte a avut a fugit de acolo si a venit la Kavsoalivi si petrecea supunându-se cu multă răbdare si smerenie. Dar avea îndoială nu cumva în boală fiind si-a pierdut mintea si să fi zis un asa nelegiuit cuvânt si nu tine minte. Pentru aceasta dorea să mărturisească si el pe Hristos. Întru acele zile s-a bolnăvit bătrânul si se gătea de moarte; si luând Pahomie blagoslovenia lui s-a dus la cea pentru Hristos Dumnezeu mărturisire si bine pe aceasta o a săvârșit la Rumelia, în eparhia Filadelfia, într-un sat ce se numeste Usachi, în ziua Înaltării, la Maiu în 7 zile, în anii de la Hristos 1730. Iar sfintele lui moaste se află acum în ostrovul Patmosului, în mănăstirea Sfântul Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu.

Iar cuviosul părintele nostru Acachie, puțin bolind după ducerea cuviosului mucenic Pahomie la mărturisire, a adormit întru Domnul după putine zile în luna lui aprilie, în 12 zile, întru același an, în Duminica Mironositelor, cunoscându-si sfârșitul său cu câteva zile mai înainte. Pentru că a spus la un călugăr al său care venise de la Sfânta Ana pentru a se blagoslovi de bătrânul, zicând: "Frate Atanasie, mergem acum într-o cale depărtată, depărtată si mai mult aicea nu ne vom mai vedea unul pe altul". Au alergat si s-au adunat multime multă de călugări la fericitul lui sfârșit ca cum ar fi fost chemati de cineva, si toti plângeau de lipsirea lui.

Aceasta este viata părintelui nostru Acachie si aceasta este petrecerea lui care a strălucit în anii acestia mai de pe urmă, pentru ca să astupe gurile acelor care fără socoteală zic cum că acum în vremile acestea a slăbit firea omenească si nu poate nimenea să mai ajungă la măsurile cuviosilor celor vechi, măcar să voiască si să dorească. Dar lasă să socotească fiecarele cum voieste, care unele ca acestea cugetă. Pentru că nu firea a slăbit, ci vointa omului este plecată spre rău si nu se sileste să o întoarcă spre bine, si pentru aceasta pricinuieste pricinuiiri întru păcate. Pentru că de ar fi slăbit firea, apoi cu adevărat că nici părintele Acachie nu ar fi ajuns la atâta înălțime a faptelor bune, nici ceilalti trei mucenici pe care i-am zis nu ar fi arătat o așa

minunată nevointă spre muceniceasca moarte. Că si acestia oameni au fost, de acelasi neam si fire ca si noi. Sunt încă si altii multi, nenumărați, care sunt acum si strălucesc ca mărgăritarii în Sfânt Muntele acesta. Precum a fost si acesta care acum de curând a adormit întru Domnul, de trei ori fericitul Eufrosin, pe care îl numea «Iertatul», care ca soarele a strălucit în mănăstirea Ivirului, petrecându-si viata în cea mai sfântă prostime si prevestea si spunea prin pilde starea cea ascunsă a fiecărui suflet. Ale căruia moase descoperindu-se nu s-au aflat. Si altii multi se găsesc trăind si până astăzi, nevoindu-se în faptele cele bune, pe care cei ce voiesc vază-le si urmeze petrecerii lor iubitorii de trup si împotrivă-grăitorii. Si să nu se însele în desert unii ca acestia. Pentru că nici firea a slăbit, nici vremea s-a schimbat, ci mai vârtos si firea mai tare s-a făcut si vremea mai îndemânatică este, ci numai singură buna vointă s-a schimbat si râvna cea după Dumnezeu s-a răcit, si s-a pogorât de la bine spre rău. Si s-au făcut oamenii cu totul robi lumii acestiea desarte. Si au iubit mai mult pe aceste stricăcioase si vremelnice, neaducându-si aminte, nici purtând grijă de cele vesnice. Pentru aceea si s-a ridicat si cu totul a lipsit darul lui Dumnezeu de la iubitorii de trupuri, robii pântecelui si poftitorii de lume, care si-au ridicat nădejdea lor de la Dumnezeu si si-au dat toată inima lor la dragostea si grijile lucrurilor celor pământesti, precum zice Apostolul, la bogății si la îndulcirile patimilor, iubitori de arginti si asupritori făcându-se si plecati spre toate răutățile, cu totul de-a pururea a trupului grije având si făcând. Si dacă prea târziu cândva își aduc aminte de săracul sufletul lor ca să se închine si să roage pe prea Bunul si Făcătorul de bine Dumnezeul nostru, sau altceva lucru sufletesc să facă, aceasta numai pentru obicei o fac, cu lenevire si cu grăbire, ca cum ar sta pe ghimpi. Pentru că si atuncia mintea lor năluceste cele stricăcioase si le cugetă si întru acestea se îndeletniceste si visează, pentru că inima lor este lipită de acestea. Pentru aceasta unii ca acestia nici aicea nu primesc arvuna credinței, care este darurile cele duhovnicești, si acolo se lipsesc de bunătățile ce sunt găsite dreptilor. Deci, fratii mei, dacă voim să câștigăm bunătățile cele vesnice, să nu ne înșelăm punând pricinuiți pentru păcate, ci să întoarcem socotinta si vointa noastră de la cele pământesti la cele ceresti. Să supunem toată dragostea si pofta noastră la Hristos, iar nu la aur. Nici să punem nădejdea noastră vreodată la bani, ci la cuvintele si la poruncile Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Să ne rugăm cu inimă curată si cu minte desteptată întru smerită cugetare. Să ne nevoim ca să facem lucrurile cele sufletesti ale noastre mai mult decât cele trupesti. Să ne smerim pe noi pentru Dumnezeu care S-a smerit si S-a făcut rob pentru noi. Să ne facem, fratilor, lesne iertători, milostivi si de-a pururea cele ceresti cugetându-le. Si în scurt să zic, să fim următori după putinta noastră cuviosului părintelui nostru Acachie si să facem măcar atâtea nevoite si ostenele pentru cele vesnice cât răbdăm si suferim pentru cele vremelnice. Si atuncia vom înțelege că nici firea a slăbit, nici vremea s-a schimbat. Iar de vom fi cu totul tot dati la cele pământesti si plecându-ne privim totdeauna jos, ca dobitoacele cele necuvântătoare, si nu voim a ne ridica si să lăsăm vointele cele trupesti, apoi măcar să suspinăm pentru socotinta noastră cea rea. Si să

nu ne întemeiem pe vointa noastră cea rea, ci să ne cunoaștem neputința, puțină credință și gresitește noastre socotințe. Și poate că cu acest puțin ne va milui mult înduratul Dumnezeu și ne va trimite darul Său, și va lumina cugetele noastre spre a ne întoarce la Dânsul, să ne tămăduiască partea sufletului nostru ce este vătămată, ca să putem să cunoaștem cele spre folosul nostru și să ne împuternicim spre cele bune, ca să ajungem întru măsura vârstei plinirii celei duhovnicești a lui Iisus Hristos, să ne izbăvim de păcate și să lucrăm dreptate, ca să luăm de aici arvuna credinței, care și părintele nostru Acachie a luat, și acolo să mostenim bunătățile cele vesnice și să ne sălăsluim în lăcașurile dreptilor în pământul celor vii, cu darul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, a Căruia este slava și stăpânirea, cinstea și închinăciunea, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor, amin.